

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA THƯ VIỆN – THÔNG TIN**

**NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG TỔ CHỨC BỘ MÁY
TRA CỨU TẠI THƯ VIỆN TRƯỜNG DỰ BỊ ĐẠI
HỌC DÂN TỘC SÀM SƠN**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

GIẢNG VIÊN HƯỚNG DẪN:	Th.S Nguyễn Văn Thiên
SINH VIÊN THỰC HIỆN:	Nguyễn Thị Thúy
LỚP:	TV39B

HÀ NỘI - 2011

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	5
Chương I: BỘ MÁY TRA CỨU VÀ THƯ VIỆN TRƯỜNG	9
1.1. Những vấn đề chung về bộ máy tra cứu	9
1.1.1. Khái niệm	9
1.1.2. Các thành tố của Bộ máy tra cứu tin	10
1.1.3. Các tiêu chí đánh giá bộ máy tra cứu tin.	15
1.2. Thư viện trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn.	18
1.2.1. Giới thiệu khái quát về Thư viện trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn.	18
1.2.2. Vai trò và ý nghĩa của bộ máy tra cứu với hoạt động của Thư viện trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn	27
Chương II: THỰC TRẠNG BỘ MÁY TRA CỨU TIN TẠI THƯ VIỆN TRƯỜNG DỰ BỊ ĐẠI HỌC DÂN TỘC SẦM SƠN.	31
2.1. Hệ thống mục lục truyền thống	31
2.1.1. Mục lục chữ cái	31
2.1.2. Mục lục phân loại	43
2.2. Mục lục điện tử	49
2.2.1. Giao diện tìm tin của MLĐT	51
2.2.2. Biểu ghi thư mục trong cơ sở dữ liệu	56
2.3. Kho tài liệu tra cứu	62
2.4. Nhận xét về BMTC trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn	68
2.4.1. Ưu điểm	68
2.4.2. Nhược điểm	68
2.4.3. Kết quả điều tra ý kiến bạn đọc.	70
Chương III: GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN BỘ MÁY TRA CỨU TIN TẠI THƯ VIỆN TRƯỜNG DỰ BỊ ĐẠI HỌC DÂN TỘC SẦM SƠN.	74
3.1. Nâng cao chất lượng bộ máy tra cứu tin.	74
3.1.1. Hoàn thiện hệ thống mục lục truyền thống.	74
3.1.2. Nâng cao hiệu quả kho tài liệu tra cứu.	75
3.1.3. Hoàn thiện hệ thống mục lục điện tử	75
3.1.4. Nâng cao chất lượng xử lý thông tin.	76
3.2. Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin.	78
3.3. Đa dạng các sản phẩm, dịch vụ thông tin và tăng cường đào tạo người dùng tin	79
KẾT LUẬN	81
PHỤ LỤC 1	82
PHỤ LỤC 2	84
PHỤ LỤC 3	87
TÀI LIỆU THAM KHẢO	90

LỜI NÓI ĐẦU

Tính cấp thiết của đề tài

Trong những năm gần đây, Đảng và Nhà nước ta thực hiện chính sách ưu tiên bảo đảm phát triển giáo dục ở miền núi, các vùng dân tộc thiểu số và các vùng đặc biệt khó khăn. Nhiệm vụ phát triển giáo dục ở các vùng đồng bào dân tộc thiểu số chỉ thực hiện được khi có các biện pháp giải quyết công bằng xã hội trong giáo dục giữa đồng bào các dân tộc, có chính sách ưu tiên đối với đồng bào dân tộc sống ở vùng sâu, vùng xa và học sinh là con em đồng bào dân tộc thiểu số về điều kiện học tập, học bổng. Đó chính là: “Ưu tiên phát triển các cơ sở giáo dục ở các vùng dân tộc thiểu số, vùng sâu, vùng xa. Củng cố và tăng cường hệ thống trường nội trú, bán trú cho học sinh dân tộc thiểu số; cải tiến chính sách học bổng cho các em học các trường này; thực hiện chế độ miễn phí học tập và cung cấp sách giáo khoa cho học sinh vùng cao, vùng sâu, vùng xa, học sinh người dân tộc thiểu số. Học sinh dân tộc thiểu số được tạo điều kiện để học tập, nắm vững kiến thức phổ thông, đồng thời học tốt tiếng dân tộc”.

Trường Dự bị Đại học dân tộc Sầm Sơn được thành lập năm 2003, là một trong 4 cơ sở của hệ thống các trường Dự bị Đại học trong cả nước. Thực hiện chính sách của Đảng và Nhà nước, Trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn có vai trò quan trọng đối với việc nâng cao chất lượng giáo dục cho học sinh - sinh viên khu vực miền núi, “bồi dưỡng thêm về mặt kiến thức, bổ túc, nâng cao trình độ văn hóa cho con em người dân tộc thiểu số”.

Thư viện là một trong những bộ phận cấu thành của Trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn. Thư viện trở thành “Giảng đường thứ hai” của nhà

trường. Thư viện thật sự là nguồn cung cấp thông tin, tài liệu phong phú và chất lượng cho cán bộ giảng viên, sinh viên - học sinh trong trường.

Để định hướng cho người dùng tin trong việc lựa chọn, sử dụng nguồn thông tin có trong thư viện. Bộ máy tra cứu tin (BMTC) của Thư viện chính là phương tiện tiếp cận tới nguồn tin có trong thư viện, là công cụ phổ biến để tìm kiếm thông tin. BMTC giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong các cơ quan Thông tin- Thư viện (TT-TV), là cầu nối giữa người dùng tin và nguồn tin, là công cụ phục vụ đắc lực cho mọi người từ cán bộ thư viện cho đến bạn đọc. Có thể nói BMTC là thành tố không thể thiếu trong các thư viện và cơ quan thông tin. Nó là chìa khoá để bạn đọc đến với kho tàng tri thức của nhân loại, là cơ sở cho các hoạt động của thư viện: từ việc phục vụ bạn đọc đến việc tổ chức thông tin, tra cứu thông tin, hướng dẫn người dùng tin sử dụng thư viện. BMTC có ý nghĩa lớn đối với bạn đọc và với cả cán bộ thư viện. Việc tổ chức BMTC có chất lượng, phù hợp, đảm bảo tính khoa học sẽ đem lại hiệu quả cao cho người dùng tin. Để phát huy được vai trò của thư viện, cán bộ thư viện phải biết hướng dẫn, truyền đạt thông tin cho số đông bạn đọc. Thư viện phải tổ chức các hoạt động nhằm nâng cao chất lượng phục vụ, định hướng cho học sinh - sinh viên trong việc tìm kiếm thông tin.

Với tầm quan trọng như vậy, việc nghiên cứu, khảo sát cụ thể và toàn diện BMTC trong thư viện trường Dự Bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn để đưa ra những đánh giá khách quan, tìm ra một phương hướng đúng đắn và những giải pháp khả thi nhằm tăng cường và nâng cao chất lượng hoạt động của nó là một việc làm cần thiết. Xuất phát từ tầm quan trọng và ý nghĩa thực tiễn đó tôi đã chọn đề tài: “Nâng cao chất lượng tổ chức bộ máy tra cứu tại Thư Viện Trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn” với mong muốn đề xuất những giải pháp hoàn thiện Bộ máy tra cứu của thư viện, nhằm nâng cao hiệu quả hoạt

động dạy và học ở Nhà trường nói chung và hoạt động thư viện nói riêng ở Trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn.

Mục đích nghiên cứu.

Nâng cao chất lượng bộ máy tra cứu tin tại thư viện Trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn.

Nhiệm vụ nghiên cứu.

- Hệ thống hoá các vấn đề cơ sở lý luận về bộ máy tra cứu tin.
- Nghiên cứu thực trạng bộ máy tra cứu của Trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn, đưa ra những đánh giá khách quan mặt mạnh, hạn chế, nguyên nhân của những hạn chế.
- Đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng bộ máy tra cứu tin tại Trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn.

Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

+ Đối tượng nghiên cứu: Bộ máy tra cứu tin

+ Phạm vi nghiên cứu: Tại Thư viện Trường Dự bị Đại học Dân tộc

Sầm Sơn.

Phương pháp nghiên cứu.

Để thực hiện đề tài này tôi sử dụng một số phương pháp nghiên cứu khoa học sau:

- Khảo sát thực tế
- Quan sát thực tế hoạt động phục vụ người dùng tin
- Đọc và nghiên cứu các tài liệu có liên quan đến đề tài.

- Điều tra bằng bảng hỏi về chất lượng tổ chức bộ máy tra cứu ở Thư viện Nhà trường.
- Phương pháp tổng hợp và phân tích số liệu.

Bố cục của Khóa luận.

Ngoài lời nói đầu, kết luận, tài liệu tham khảo và các phụ lục, khóa luận gồm có 3 chương:

Chương I: Bộ máy tra cứu và thư viện trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn

Chương II: Thực trạng bộ máy tra cứu tin tại Thư viện Trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn.

Chương III: Giải pháp hoàn thiện bộ máy tra cứu tin tại Thư viện Trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn.

Trong quá trình thực hiện đề tài mặc dù được sự giúp đỡ tận tình của thầy giáo hướng dẫn và các cán bộ thư viện song tôi vẫn gặp không ít khó khăn do còn hạn chế về chuyên môn, thiếu kinh nghiệm thực tiễn, tài liệu tham khảo ít do vậy đề tài sẽ không tránh khỏi thiếu sót nhất định. Tôi rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến của thầy cô giáo, các cán bộ thư viện để đề tài nghiên cứu được hoàn chỉnh hơn.

Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo trong khoa Thư viện thông tin, thầy giáo hướng dẫn ThS Nguyễn Văn Thiên, các cán bộ thư viện Trường Dự bị Đại học Dân tộc Sầm Sơn đã tận tình giúp đỡ tôi hoàn thành bài khóa luận này.

Sinh viên

Nguyễn Thị Thúy

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đoàn Phan Tân. Tin học tư liệu: giáo trình dành cho sinh viên Thông tin – Thư viện và quản trị thông tin .-H.: Đại học Quốc gia, 2008.
2. Đoàn Phan Tân. Thông tin học: giáo trình .- H.: Đại học Quốc gia, 2004.
3. Đổi mới tổ chức, quản lý và tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động thông tin - thư viện: Kỷ yếu hội thảo khoa học.- H.: Liên hiệp thư viện Đại học khu vực phía bắc, 2010.
4. Lê Văn Việt. Cẩm nang nghề thư viện.- H.: Văn hóa thông tin, 2001.
5. Mai Công Khanh. Quản lý dạy học ở trường Dự bị Đại học Dân tộc theo yêu cầu tạo nguồn đào tạo cho Miền núi hiện nay: Luận án tiến sĩ giáo dục học .- H.: Đại học Quốc gia, 2009.
6. Nguyễn Tiến Hiền. Tổ chức quản lý công tác Thư viện – Thông tin .- H.: Đại học Văn hóa Hà Nội, 2008.
7. Pháp lệnh thư viện .- H.: Chính trị Quốc gia, 2001
8. Trần Thị Bích Hồng. Tra cứu thông tin trong hoạt động thông tin thư viện: giáo trình cho sinh viên Đại học và Cao đẳng ngành Thư viện – Thông tin .- H.: Đại học Văn hóa Hà Nội, 2004.
9. Vũ Dương Thúy Nga. Lưu trữ thông tin và bộ máy tra cứu: giáo trình dùng cho sinh viên cao đẳng ngành thông tin học – thư viện học .- H.: Cao đẳng văn thư 1, 2006.

10. Vũ Dương Thúy Nga. Phân loại tài liệu: giáo trình .- H.: Đại học Văn hóa Hà Nội, 2004.
11. Vũ Dương Thúy Nga. Thư viện học đại cương: giáo trình dùng cho sinh viên Đại học và Cao đẳng ngành Thư viện – Thông tin học .- H.: Đại học Văn hóa Hà Nội, 2006.